

9. marts 2012
12. august 2011

UPA 2012/23
UKA 2011/137

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

**Kalaallinut inuusuttunut sakkutuujusussaaneq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqal-
linnissamik siunnersuut.**

(Inatsisartuni ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Nunarsuaq allanngoriartupiloorfiullunilu ineriartupiloorfiuvoq. Tamanna pitsaasuvoq oqiliallannarlunilu. Allanngoriartorneq nunarsuarmut tamarmut siaruattoq taaneqakkajuttarpoq nunarsuarmut siaruarnertut. Nunarsuarmut siaruarneq piumasaqarpoq piginnaaneqarnissaq ammanissamut, akaarinninnissamut, nutaaliornissamut, sungiussiassuseqarnissamut, unammillerluarsinnaanissamut, niueqatigiinnissamut aamma minnerunngitsumik akisussaassuseqarnissamut. Tamanna atuuppoq nunanut, suliffeqarfinnut minnerunngitsumillu uatsinnut innuttaasunut ataasiakkaanut.

Demokraatiniit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi uani sammerusupparput naalagaafeqatigiinnermut peqataaneq aamma nunarsuarmut siaruarfiusumut peqataaneq malitsigisaanillu eqqatsinni pisunut akisussaaneq.

Ulloq nuannaarfiuvoq Namminersorneq 21. juni 2009 eqqukkatsigut. Namminersornerup eqquneratigut pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu malittaapput. Tamatumani Demokraatinut oqaaseq qitiusoq tassaavoq akisussaaneq. Allatut oqaatigalugu imminut pisussaaffilersimavugut annertunerusumik akisussaanissamik nunatsinnut, naalagaaffeqatigiinnermut nunarsuullu sinneranut. Tamanna pitsaasuullunilu pissusissamisorpoq.

Naak Namminersorneq pillugu inatsisip nunanut allanut politikkikkut killileraluaraatigut, piffissanngorpoq inatsisip sinaakkutaasa iluani nunanut allanut tunngasuni politikkikkut annertunerusumik piginnaaneqarnermik takutitsinissamik. Allatut oqaatigalugu Demokraatiniit kissaativarput nukittuunerusumik nammineernerusumillu nunanut allanut politikkikkut pissusilersornissaq.

Tamanna tunngavigalugu maani inersuarmi partiit allat peqatigalugit eqqartorusupparput periarfissaq kalaallinut inuusuttunut sakkutuujusussaataitanermik atuutilersitsinissaq. Upperaarput inuusuttatta unammilligassat nunat allat inuusuttai assigalugit naammassisinnaagaat. Aamma upperaarput inuusuttatta nunat allat inuusuttaat assigalugit akisussaaffimmik tiguserusunerat.

Kalaallit Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitaat aamma taamatut isumaqarpoq, taamanili 2003-mi. Tamanna pillugu Kalaallit Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitaat tunngaviusumik isumaqarput sakkutuujusussaaneq sakkutuujunngitsutullu pisussaaffeqarneq arlariissillugit pilersittariaqartut. Isumalioqatigiissitap taamaattumik taamanikkut naalackersuisuusut kaammattorpaat qulaajaaneq aallartissagaat sakkutuujusussaataanerup ulluinnarni aningaasatigullu kingunissai ersarissisikkumallugit, ilanngullugu inuit sakkutuujusussaataanermut tinguneqanngitsut sakkutuujunatik inuiaqatigiinnik sullissisarnissaat.

Demokraatiniit ersarissarisupparput isumaqannginnatta, kinaluunniit nammineq piumassutsiminit ilanngussimanngitsoq Afghanistan-imut nunamulluunniit allamut sorsuffiusumut nassiuneqarsinnaassanngimmat. Naggataagut kalaallinut inuusuttunut nunarsuami akisussaaffimmik tingusisimasunut ataqqinninnerput annikkusupparput.

Taamatut oqaaseqarlunga Inatsisartut oqallilluarnissaannik kissaakkusuppakka.

ILANNGUSSAQ:

Issuagaq ”Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaat”, april 2003, qupp. 122-125.

”Pinngitsoorani sakkutuunngortitaasarneq sakkutuujusarnerlu maannamut kalaallinut takornartaalluinnarsimavoq. Taamatut inuiaat tunngaviusumik akisuussaaffeqarumanginnerat nuna-siaanermi pilersuuvoq. Namminersornerunerup nalaani maanna kalaallit qimakkartugaanni taamatut pissutsit issimanerat aamma assortortariaqanngilaq. Kalaallit Nunaalli namminersulissapat Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitat isumaqarput sakkutuunngortitaasarnissaq avaqunneqarsinnaanngitsoq.

Maannakkummi imaanngikkaluarpog ”namminersorneq” naalagaaffittut namminiilivinnerussa-soq, taamaattumillu imaannaviannngilaq Kalaallit Nunaat nammineq sakkutuulersornissamik pior-saassasoq. Illuatungaagullu namminiileriartornissap tungaanut naalackersuinikkut ineriartornis-samut ingerlaneq nunarsuarmioqatitsinnut oqariartuuteqassasoq imminut napatissinnaaneruler-nissamut tamatumunngalu piginnaassuseqarnissamik.

Kalaallit Nunaata nutaap - minnerpaamik - nunatami imartamilu nakkutigineqarnerat peqataaffi-gerusuppagu pinngitsoorani sakkutuujusarneq ulluinnarni atugassatut pisariaqartussaavoq. Dan-markimik qanimut suleqateqarnermi ineriartornerup matuma quleqtarisaani aanaralaarsuuvoq kalaallit inuusuttut minnerpaamik danskit sakkutuuni Kalaallit Nunaannik sullissisuni peqataa-nissaat. Maannakkut pissutsit qivaraanni Kalaallit Nunaat sillimaniarnermi politikikkut isigalu-gu pitsaaneruvoq oqaatigigaanni tassaasoq nuna namminersornerusoq naalagaaffimmit sernissu-gaasoq. Imminut aqulernissamik ilungersuutiginninnerup inuiaqatigiit tamanna akimorlugu qaf-faallatsissappagit illuatungeriit susassaqaqatigiiffimminnut pilliuteqartariaqarput. Isuman-naatsuunissaq ataatsimoorfiuvoq illuatungeriit tamarmik immikkut pilliuteqaqataaffigisariaqa-gaat.”

[...]

”Taamaattumik Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitat tunngaviusumik isumaqarput ka-laallit inuusuttut sakkutuujususaanerat sakkutuujunngitsutullu pisussaaffeqarnerat (CSP) arlari-issillugit pilersittariaqartut. Inuu-suttut kissaatigiartorpaat inuiaqatigiit siunissaannut nammineq akisussaqaqaanissartik, nammineq nunagisap sullinnissaanut periarfissanik timita-linnik tik-kuunneqarnissartik aammalu suliarortut avataaniit tikisinneqartartut ikilisarneqarnissaat.

Aaqqissuussineq pilersinneqassaaq naalagaaffimmi oqartussaasut suleqatigalugit, sakkutuujususaatitaasut naalagaaffeqatigiinnerup iluani sakkutuuni sulisassallutik, sakkutuujunatillu inuiaqati-giinnut sullissisussaataasut imminut aqunnerup ataani sulisassallutik.

Nalinginnaasumik sakkutuujususaatitaanerup kingunerissavaa inuusuttut 800-it missaasa piffis-sartik nukitillu inuiaqatigiinnut atoqqullugit neqeroortigisalissammatigit. Ilaat Kangilinnguani sulisussatut aggersarneqarpata ilaat sakkutuutut tunngaviusumik ilinniarneg ingerlatissavaat qi-mussimik alapernaarsuisuni Siriusimi sulisinnaanngortitsisussa q taavalu sinneri CSP-mi ator-neqarsinnaallutik. Inuiaqatigiinnik sullissinikkut suliassat amerlasuut naammassineqarsinnaas-sapput. Pinngortitaleriffik asimi suliassaqartuarnermini ikiortissaqalissaaq. Meeqqeriviit sulisus-sanik amigaateqartuarput. Napparsimmaviit, utoqqaat illui utoqqarnillu paaqqinniffiit immikkut

suli-sussanik atorfissaqartitsiuarput. Katersugaasiviit toqqorsiviillu uninngasuu-teqaqaat nalunaarsoqqissaassallugit piffissaqarfiginngisaminnik. Piniarnermik nakkutilliisut nunarujussuarmi nakkutigisassaminni akisussaaffigisa-minnilu immikkut ikiorteqarnissartik iluaqutigisinnaavaat. Sumiiffinni amerlasuuni saliinissaq pisariaqaqaaq avatangiisinullu eqqumalluarnerunissaq pisariaqarluni. Tamatuma saniatigut inatsisitigut peqqussutaasumik inuiaqatigiinnik kiffartuussisaler-nikkut kikkut tamarmik pikkorissarfigisalissam-matigik ikiueqqaarnissaq, qatserinermut ilinniar-nerit, inunnik annaassiniarneq, sakkut atornissaannik ilinniarneq aamma pinngortitarsuarmi pini-arnermi aallaaniarnermilu imminut annaanniarsinnaaneq. Sakkutuujusussaa-titaaneq CSP-lu ata-atsimoortut arnanut angutinullu sammisariaqarput; tunngaviusumillu pissusissamisoorput akis-sarsiaqaataarujussuartaqaratilli. Isuma tunngavusoq tassaavoq suliamik tunniussinissaq tigo-oraaginnarani. Tamatuma peqatigisaanik taamatut aaqqissuussineq Namminersorneq pillugu Isu-malioqatigiissitat sulilerneranni anguniakkamut qanillattuutaassaaq nunap nammineernerata il-lersornera aalisarnermillu nakkutilliineq pineqartillugit.

Tassalu Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat naalakkersuisut qulaa-jaaneq aallartissagaat sakkutuujusussaatitaanerup ulluinnarni aningaasatigullu kingunissai ersa-rissisikkumallugit, tamatumani ilanngullugu inuit sakkutuujusussaatitaanermut tiguneqanngitsut pinngitsooratik qaammatini arfinilinni sakkutuujunatik inuiaqatigiinnik sullissisarnissaat.”